

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луци КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНТИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstel ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJА KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ д-р Толе БЕЛЧЕВ МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ Ranko Mladenoski, Ph. D. Tole Belcev, Ph. D. MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS MACEDONIAN KING	119
Пацка ТАСЕВА д-р Толе БЕЛЧЕВ ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН Paska TASEVA Tole BELCEV, Ph. D. AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN.....	131
д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА (За портретите на Францка и Лојзе во романот „На пругорнината“ од Иван Цанкар) Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION (About the portrayals of Francka and Lojze in the novel “Na prugorninata“ by Ivan Cankar)	141
Сања СПАСКОВА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ „СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ Sanja Spaskova Tole Belcev, Ph. D. NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL ‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI	151
д-р Јованка ДЕНКОВА ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ Jovanka DENKOVA, Ph.D. FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD	161
д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА Canone inverso или за уметноста и бескрајот (критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг) Eva GJORGJIEVSKA, PhD Canone inverso or the art and the infinity (Critical review on the novel of Paolo Maurenzig).....	169
Данче СТЕФАНОВСКА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ Danche STEFANOVSKA Tole BELCEV, Ph. D. NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN” BY VENKO ANDONOVSKI	175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN ‘SLAV CASKET’ THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207
м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

Катерина, СТОЈАНОВСКА¹
д-р Марија, КУСЕВСКА¹

ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК

Апстракт: Контактот на луѓето во одредена заедница е еден од многуте фактори поради кои јазикот е интересен за истражување. Насушната потреба за меѓусебна комуникација на говорители кои се со различни јазични основи и не си ги познаваат меѓусебно јазичите резултирала со создавање на нови јазичи, кои имале поедноставни граматички правила. Тие новонастанати јазичи се познати како пицин и креолски јазик. Овие два јазика си имаат свои сопствени карактеристики коишто може да се разликуваат. Пичин е јазик којшто е намален, поедноставен и којшто настанува како резултат на контакт помеѓу групи без заеднички јазик. Додека, пак, креолскиот јазик е жаргон којшто станал мајчин јазик на една говорна заедница. Може да се каже и дека претставува јазик на една втора генерација на говорители. Откако ќе се запознаат поради различни животни потреби (трговија, бизнис итн.) луѓето веднаш посегнуваат по средство за комуникација. Имаат потреба од меѓусебна комуникација. Комуникацијата меѓу групи на луѓе коишто немаат заеднички јазик резултира со создавање на пицин. Во оној момент кога пициот ќе стане мајчин јазик на една говорна заедница тогаш тој преминува во креолски јазик.

Клучни зборови: социолингвистика, синтакса, граматика, комуникација, јазично усвојување, јазичен контакт.

Katerina, STOJANOVSKA²
Docent Marija, KUSEVSKA PhD.²

PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE

Abstract: The contact of the people in a particular community is one of many factors because of which language is interesting for research. The immediate need for mutual communication of the speakers who have different linguistic backgrounds and did not know each other's languages resulted in the creation of new languages which have simpler grammar rules. The emergent languages are known as Pidgin and Creole. These two languages have their own characteristics that can be distinguished. Pidgin is reduced language resulting from contact between groups without common language. On the other hand Creole is jargon that has become the native language of one speech community. We can say that it represents a language to the second generation of speakers. Once they get to know each other because of different living needs (trade, business, etc.) the people immediately resort to mean of communication. The communication among groups of people who have no common language results

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

² Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip.

with the creation of Pidgin. The moment when the Pidgin becomes a native language of one speech community then it becomes Creole language.

Key words: *sociolinguistics, syntax, grammar, communication, language acquisition, language contact.*

1. Вовед

Без сомнение, јазикот е основно средство за комуникација меѓу луѓето. Денеска постојат илјадници јазици во светот кои се доста истражувани, но два од нив се третирали како посебни јазици од страна на лингвистите во светот. Тоа се пицин и креолскиот јазик. Колонизацијата, трговијата меѓу различни земји и други слични ситуации направиле еден јаз и направиле кај луѓето да се јави потребата да комуницираат и покрај тоа што немале заеднички јазик. Пичин јазикот настанува во оној момент кога говорителите на еден јазик треба да работат и соработуваат со говорители на друг јазик, а ниту еден од нив не го познава јазикот на другиот. Неговата главна намена е да им овозможи на работниците да комуницираат меѓусебно, и затоа неговата граматика е доста различна и поедноставена и со вокабулар којшто најчесто води потекло од други јазици. Важно е да се напомене дека пицин не претставува мајчин јазик за никого од нив, сите тие си имаат мајчин јазик. Креолскиот јазик во оној момент кога двајца говорители на пицин ќе добијат свои наследници и за нив пицинот е мајчин јазик. Денеска се зборуваат над стотина пицин и креолски јазици коишто се засноваат на англиски, шпански, француски и други јазици.

2. Пичин

Пичин - и прашањето од каде потекнува овој збор често претставуваат мета на интерес. Многумина зборот пицин го поврзуваат со зборот птица. Но, зборот првпат се појавува во печатена форма некаде околу 1850 г. и се смета дека е погрешно изговарање на англискиот збор бизнис (business) од страна на Кинезите. Но постојат и други теории за потеклото на зборот пицин.

Хајмс (Hymes, 1971:3-5) подвлекува дека пред 1930 г. пицин и креолскиот јазик во голема мера биле игнорирани од лингвистите, кои што гледаа на нив како на *маргинални јазици* во најдобар случај. Хајмс истакнува дека пицин и креолскиот јазик се маргинални, во однос на околностите на нивното потекло, и во ставот кон нив, на дел од оние коишто зборуваат еден од јазиците од кои што тие потекнуваат. За среќа таквиот однос во последните години драстично е сменет и како резултат на тоа на пицин и креолскиот јазик им е посветено посебно внимание што им овозможило на лингвистите да откријат интересни карактеристики за нив.

Пичин е јазик којшто настанува од потребата за комуникација меѓу двајца говорители на различни јазици но без познавање на меѓусебните јазици, ниту од страна на едниот ниту од страна на другиот говорител. Јазикот на којшто се заснова поголемиот дел од лексиката се нарекува основа и тој јазик е најчесто европски јазик. Во пицин јазикот како една од неговите карактеристики е и податокот дека се испуштени родот и падежите сè со цел да се поедностави комуникацијата на говорителите.

Фонологијата е доста нестабилна и често се менува. Сè што може да се каже на кој било друг јазик може да се каже и на пицин, но со таа разлика што се забележува отсуството на членови, препозиции, помошни глаголи итн.

Интересна карактеристика за пицин јазикот е тоа што тој иако има едноставен звучен систем сепак ги содржи петте самогласки и, е, а, у, о, е. Во однос на граматиката иако споменавме дека имаат поедноставна граматика нивниот збороред е субјект – глагол – објект, постои отсуство на обележување на род, број, време, глаголски начин итн. Времето најчесто се определува со прилози за време, како што се: утре, вчера итн. И најчесто еден збор има повеќе значења.

Пицин јазикот е познат во усна форма и комуникација. Потребата за пишана форма се појавила по формирањето и развивањето на креолскиот јазик.

Холм (Holm, 1988: 4-5), пак, го дефинира пицин како смален јазик којшто резултира од продолжен контакт меѓу групи на луѓе без заеднички јазик; според него, тој настанува кога тие имаат потреба од некое средство за комуникација, можеби причината е социо-економска, како на пример за трговија, но ниту една од групите не го учи мајчиниот јазик на другата група поради социјални причини коишто меѓу другото може да вклучуваат и немање доверба или близок контакт.

Важно е да се напомене и ставот на Вардо (Wardhaugh, 2006) којшто тврди дека децата играат важна улога во тоа како се менува еден јазик.

Пицинот, пак, секогаш е вклучен во раната фаза од развивањето на креолскиот јазик. Пицинот доаѓа од потребата да се комуницира од различни јазици на еден заеднички.

При настанување на пицин јазикот се случува и процесот на пицинизација и креолизација. Некои лингвисти процесот на пицинизација како процес го поврзуваат најчесто со поедноставување на надворешната форма, додека пак процесот на креолизација го поврзуваат со усложнување на надворешната форма.

Вардо (Wardhaugh, 2006: 61) укажува дека најмалку два јазика треба да се натпреваруваат меѓусебе за доминација во процесот на пицинизација, а добар пример за ова е натпреварот меѓу англискиот и францускиот јазик во Англија по 1066 г.

Од друга страна, кога во овој процес се вклучени три јазика, еден од јазиците треба да биде доминантен и помокен во однос на другите, а луѓето коишто го користат не треба само да го разбираат и прифатат доминантниот јазик, туку и себеси како помалку доминантни. Затоа, може да се каже дека пицинот настанува кога луѓето од различни јазици го поедноставуваат доминантниот јазик со цел да комуницираат. Многу познат е Нигерискиот англиски пицин на којшто се мисли како на лош англиски јазик.

Вардо (Wardhaugh, 2006: 70) укажува на тоа дека ние треба да го испитаме почетокот на процесот на пицинизација за да ја обезбедиме основата за поголемиот број на пицин и креолски јазици.

Од денешна гледна точка можеме да кажеме дека пицинот ја остварил својата основна намена при процесот на создавање. Посебно во крајбрежните места каде што била изразена трговијата како дејност и неопходно било да се

комуницира, но и на сите оние места каде што имало плантажи и во времето на робовладетелството.

Пицилот претставувал еден мост за којшто можеби во тоа време многумина мислеле дека е невозможно да се изгради за да се премости еден јаз и да се оствари комуникација меѓу луѓето. Денеска сè уште постојат пицини во некои делови на Африка, Јужна Америка, Југоисточна Азија итн.

2.1. Причини за појава на пицин

Постојат различни причини за појава на пицин, а една од причините е тоа што луѓето немале заеднички јазик за комуникација и токму затоа потребата за комуникација ги води кон создавање на пицин. Добар пример за ова се, секако, робовите од Африка коишто некаде во деветнаесеттиот век биле донесени во Северна Америка за да работат на плантажи.

Тие потекнувале од различни делови на нивната земја и немале заеднички јазик на којшто можеле да комуницираат. Нивните господари ги одбирале од различни делови на земјата за да ги спречат во намерата да комуницираат или да планираат бегство или некаков бунт. Тие морале да развијат еден јазик со цел да комуницираат. И на крај завршиле со формирање на пицин јазикот, објаснува Касиди (Cassidy, 1971: 205).

Друга причина за појавата на пицин е колонизацијата. Најмногу пицини се создадени од француски, шпански, португалски, англиски и холандски јазик поради нивната моќ. Очигледно е дека секогаш мора да постои супериорен и доминантен јазик од којшто ќе се позајми најголемиот дел од вокабуларот на пицилот, пишува Верстег (Versteegh, 2008: 161).

3. Креолски јазик

Зборот креол доаѓа од француското креоле (crole), од шпанското криојо (criollo), а тие заедно потекнуваат од глаголот криар (criar) што во превод би значело 'да одгледаш'. Се смета дека зборот бил искован некаде кон шеснаесеттиот век со проширувањето на трговијата и најчесто им се додавал на луѓето коишто биле родени во колонии за да се прави разлика меѓу нив и имигрантите родени во Европа.

Спротивно на пицилот, креолскиот јазик често се дефинира како пицин којшто е прв или мајчин јазик на една нова генерација на говорители. Креолскиот јазик има свои родени говорители. Ова се случува од оној момент кога двајца говорители на пицин ќе стапат во брак, нивен заеднички јазик е пицилот. И покрај тоа што секој од нив има свој мајчин јазик, јазикот на којшто тие комуницираат во домот е пицин и ниту едниот партнер ниту пак другиот го учи мајчиниот јазик на неговиот сопружник. Нивните деца се првата генерација на говорители коишто го имаат пицилот за свој мајчин јазик, пишува Ралф (Ralph, 1990: 183).

Како и пицилот, и креолскиот јазик е јазик којшто голем дел од својот вокабулар го има земено од друг јазик, но има и свои уникатни граматички правила. За разлика од пицилот, креолскиот јазик има посложена структура и опфаќа проширување на морфологијата и синтаксата како и зголемување на зборовниот фонд. Карактеристично е што еден збор може да се користи за

неколку нешта што е случај во многу јазици. Креолскиот јазик го става глаголот меѓу субјектот и објектот, исто како и во англискиот јазик, а изразува негација со поставување на збор што искажува негација веднаш пред првиот глагол.

Креолскиот јазик, сепак, е поедноставен за разлика од другите јазици. Дерек Бикертон (Derek Bickerton) тврди дека кога децата треба да го користат пициниот како мајчин јазик го прошируваат тој јазик поради вродените ментални способности - јазичната способност на луѓето – со што креолизацијата ни овозможува еден необичен и фасцинантен поглед во човековиот ум. Од креолските јазици најпознати се: англискиот, францускиот, португалскиот и шпанскиот креолски јазик. Француските креолски јазици најмногу се распространети на Карибите, како и на соседните области.

3.1. Креолски јазици

Постојат неколку креолски јазици во светот и тоа:

- **аку (Aku)** во Гамбија,
- **крио (Krio)** во Сиера Леоне,
- **кру англиски (Kru English)** во Либерија,
- **камток (Kamtok)** во Камерун,
- **бајан (Bajan)** во Барбадос,
- **креолиски (Creolese)** во Гвајана,
- **сранан (Sranan)** во Суринам,
- **тринбагонија (Trinbagonia)** во Тринидад и Тобаго,
- **бислама (Bislama)** во Вануату,
- **брокен (Broken)** во Торесов Премин,
- **хавајски креолски англиски (Hawaii Creole English)** во Хаваи.

4. Сличностите меѓу пицин и креолски јазик

До сега во овој труд беа изложени некои особености за пицин и креолскиот јазик коишто ги прават поразлични еден од друг. Но, исто така важно е да се напомене дека помеѓу нив постојат и доста сличности, како и тоа дека тие имаат сличности и со стандардниот јазик. Разликата е во тоа што тие се поедноставни во однос на морфологијата и фонологијата. Како што беше споменато претходно, иако пицин јазиците потекнуваат од различни јазици, тие сепак имаат многу слични карактеристики со јазикот од којшто водат потекло.

Вардо (Wardhaugh, 2006:65) посочува дека пицин или креолскиот јазик имаат добро организиран јазичен систем. Па така, иако вокабуларот е позајмен од еден мајчин јазик, сепак некој мора да го научи а не само да го поедностави и да го користи.

Можеме да кажеме дека пицин и креолскиот јазик имаат доста сличности но и разлики. Иако времето што е потребно за развивање на креолскиот јазик игра важна улога во формирањето на креолскиот јазик. Ако потребата за комуникација довела до брзо формирање на пицин, тоа време е подолго за креолскиот јазик. Најчесто опфаќа период од две генерации. И резултира со поголем фонд на зборови, посложен граматички систем итн.

5. Разликите меѓу пицин и креолски јазик

Вардо (Wardhaugh, 2006) тврди дека пицин јазикот се развива бргу во јазик, но ние го нарекуваме креолски поради неговото потекло. Друга карактеристична разлика помеѓу пицин и креолски јазик е тоа што пицинизацијата се случува многу бргу, со голема слобода може да се рече дека се случува како преку ноќ, за разлика од ова креолизацијата бара време кое се случува приближно како за две нови генерации говорители.

На пример, англискиот креолски јазик може да се развие во неколку вида кога е во контакт со стандардниот јазик, во овој случај тоа е англискиот јазик. Интересно е да се спомене и времето на робовладетелството со црците и процесот на декреолизација. Господарите на робовите најчесто одбирале робови коишто зборувале различни јазици со цел да се спречи нивниот бунт во иднина, нивното здружување, меѓусебно комуницирање итн. Сето ова резултирало со англиски-пицин и процесот на креолизација поради потребата за комуникација.

6. Јазичната биограмска хипотеза

Друг важен концепт од креолистите, којшто е важно да се спомене, е биограмската хипотеза на Дерек Бикертон (Derek Bickerton) којашто привлела големо внимание од страна на креолистите. Според неговата хипотеза, луѓето во себе поседуваат биолошка програма за јазик, односно се со способност за усвојување на јазици.

Бикертон (Bickerton, 1984: 173) се појавува со оваа хипотеза каде што тој вели дека секој припадник на човековата раса е роден со вродена биограма за јазици и е способен за функционирање дури и во отсуство на постојан јазичен инпут.

Тој тврди дека еволуцијата на пицин и креолските јазици во различни јазични позадини е толку слична што е невозможно за нив да бидат формирани случајно; објаснувањето за ова е дека луѓето имаат генетски кодирана програма за јазици. Бикертон (Bickerton, 1984: 174) ја поддржува неговата хипотеза со давање на пример за Хаваи. Тој открива дека таму постоеле луѓе коишто зборуваат пицин јазик со малку синтакса, непостојани стратегии за формирање на граматички структури и со силно влијание на мајчиниот јазик на говорителот.

Од друга страна, новата генерација ги научила овие пицини како нивни родени јазици и така овие јазици за нив станале креолски. Креолските јазици коишто се употребувани од новата генерација на говорители содржеле постојана граматичка структура и синтакса коишто недостигаа во пицинот зборувач од нивните родители. Ова претставувало доказ за неговата хипотеза дека децата поседуваат вродена способност за создавање јазик.

7. Заклучок

Потребата за комуникација меѓу луѓето е природен процес којшто постои уште од моментот на раѓање. Јазикот како средство за комуникација е силна алатка којашто го овозможува реализирањето на процесот за комуникација.

Така и потребата за комуникација на одредена група луѓе коишто немале заеднички јазик со којшто можеле да комуницираат и да се разберат ги одвела

до создавање на пиджин и креолски јазик. Потребата да го премостат јазот при немањето на средство за комуникација е причината поради која почнале да користат скратен и поедноставен јазик од којшто ги отстраниле граматичките тешкотии.

Користеле неколку збора кои ги ограничиле на сферата којашто им била од заеднички интерес. Сепак, важно е да се спомене дека пиджин е јазик којшто има свои карактеристики и свој јазичен систем. Јазик којшто откако ќе настанат две нови генерации на говорители преминува во креолски јазик. Посложен во својата структура, со позабележителни граматички правила опфаќа проширување на морфологијата и синтаксата, како и зголемување на зборовниот фонд итн.

Секојодниве со свои карактеристики, сличности и разлики. Повеќезначноста на еден збор, збороредот, самогласките, ограничениот зборовен фонд кој подоцна се проширувал и надградувал се дел од обележјата на пиджин и креолскиот јазик.

Слободно можеме да кажеме дека пиджинот претставува мајка или семе на еден плод којшто денеска нам ни е добро познат под името креолски јазик.

Пиджин и креолскиот јазик се потврда за добро познатата теорија дека јазикот е жива материја и се менува. Нивното постоење, луѓето коишто го имаат креолскиот јазик како свој мајчин јазик, земјите во коишто се сметаат и за втор јазик, образованието, се само уште една потврда за успешноста во намерата да се создаде еден заеднички јазик на којшто одредена група на луѓе ќе може да комуницира, како што и веќе објаснивме погоре.

Овој труд содржи информации коишто прават разграничување на пиджин од креолски јазик, ги објаснува причините за нивното настанување, како и разликите и сличностите помеѓу нив.

Користена литература

1. Bickerton, D. (1984). *The Language Bioprogram Hypothesis*, Behavioral and Brain Sciences. Cambridge University Press 1984
2. Cassidy, F. G. (1971). Tracing the Pidgin element in Jamaican Creole. Hymes, D. (ed). *Varieties of English around the world*. Kingston: John Benjamins Publishing Company.
3. Fasold, R. (1990). *The Sociolinguistics of Language*. New York: Blackwell Publishing.
4. Holm, J. (2000). *An Introduction to Pidgins and Creoles*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Hymes, D. H. (1971). *Pidginization and Creolization of Languages. Proceedings of International Conference on Pidgin and Creole Languages*, Cambridge (1968), Jamaica, Cambridge University Press.
6. Versteegh, K. (2008). *Non-Indo-European Pidgins and Creoles*. New York: Blackwell Publishing.
7. Wardhaugh, R. (2006). *An Introduction to Sociolinguistics*. (5th edition). New York: Blackwell Publishing.